

På väg mot kommunikativ kompetens: tillägnandet av svenskans struktur hos finska inlärare

Projektets slutrapport 2007-2010

Marketta Sundman

Projektet startade 1.8.2007 och skulle enligt den ursprungliga planen avslutas 31.7.2010. På grund av att en del av medlen blivit outnyttjade förlängdes projektiden till 31.12.2010. Projektet genomfördes i samarbete mellan ämnena nordiska språk resp. svenska språket vid Åbo universitet och Jyväskylä universitet.

Anställda forskare:

FM, doktorand Eeva-Liisa Järvinen (ÅU) 1.8.2007 – 31.12.2010
FM (numera FL), doktorand Marika Paavilainen (JyU) 1.8.2007 – 31.7.2009
FM, doktorand Anne-Maj Åberg (ÅU) 1.8.2010 – 31.12.2010
FD (numera universitetslektor) Sinikka Lahtinen (JyU) 1.8.2008 – 31.7.2009
Prof. Marketta Sundman (ÅU) 1.1.2010 – 30.6.2010

Utöver de anställda forskarna och projektledaren Marketta Sundman har även professor Matti Rahkonen tillhört projektgruppen. Han har fungerat som huvudhandledare för Marika Paavilainen och som andra handledare för Eeva-Liisa Järvinen och Anne-Maj Åberg. Projektet har dessutom haft tre praktikanter som varit anställda som forskningsbiträden i sammanlagt sex månader.

Bakgrund

Undervisning i svenska för finskspråkiga har förekommit i Finland sedan 1800-talet. Spår av den långvariga traditionen kan ses i hur svensk grammatik undervisas ännu i dag: vilka strukturer finska inlärare förväntas lära sig, i vilken ordningsföljd olika delar av grammatiken tas upp och vilka slag av grammatiska regler som ges. Under de senaste decennierna har metoderna och målsättningen växlat från en grammatik- och översättningsorienterad undervisning till en mer kommunikativt orienterad undervisning, där det talade språket och förmågan att uttrycka sig i både tal och skrift är centrala. Samtidigt har antalet undervisningstimmar i grundskolan och gymnasiet gått ner med ca en tredjedel. Detta är utan tvekan av orsakerna till att eleverna numera har sämre kompetens i svenska än tidigare, såväl efter avslutad grundskola som efter gymnasiet.

Enligt fyra större kartläggningar som har gjorts 1991 (Kärkkäinen 1993), 1994 (Karppinen & Sarkkinen 1995), 2001 (Tuokko 2002) och 2008 (Tuokko 2009), utgör grammatiska strukturer ett stort problem för eleverna i slutet av grundskolan (årskurs 9). Kartläggningen 2008 visar att resultatet i ett grammatiskt strukturprov gått ner med ca 10 procentenheter sedan kartläggningen 2001. När det

gäller förmågan att skriva svenska kom bara 51 % av eleverna år 2008 upp till den nivå som är målet i grundskolan; i det motsvarande muntliga provet uppnådde bara 33 % denna nivå. Som helhet är prestationsnivån i svenska i slutet av grundskolan enligt rapporten på "nöjaktig" nivå (Tuokko 2009:9). En stor del av eleverna kommer alltså inte upp till en sådan nivå som tillåter en fungerande kommunikation på svenska.

Såväl praktisk erfarenhet från skolor som de kartläggningar som har gjorts bland finska elever (bl.a. Tuokko 2009) har visat att attityderna till svenskan som skolämne är rätt negativa, i synnerhet bland pojkar. Motivationen för studierna i svenska ser ut att sjunka mellan årskurserna 7 och 9, och en orsak kan antas vara den rätt komplicerade grammatiken som drar mycket uppmärksamhet i undervisningen.

Trots att finskspråkiga har undervisats i svenska i över hundra år och att svenskundervisningen i dag berör alla finska barn och ungdomar, har forskningen om inläring av svenska hos finskspråkiga varit rätt blygsam. Vi har därför vetat mycket lite om hur svenskan utvecklas hos finska inlärare, hur finskspråkiga tillägnar sig de centrala strukturerna i svensk grammatik och hur de förstår och använder dessa strukturer i muntlig och skriftlig kommunikation. Projektet "Mot kommunikativ kompetens" har haft som mål att fylla väsentliga luckor i vår kännedom om det svenska inlärarspråket och dess utveckling hos finska inlärare.

Projektets syfte och teoretiska referensram

Projektet har haft både vetenskapligt och praktiskt syfte. Dess praktiska mål har varit att skapa ett kunskapsunderlag som kan användas för att utveckla undervisningen i svenska för finskspråkiga. Resultaten kan t.ex. utnyttjas vid utarbetandet av läroplaner och läromedel för grundskolan, i lärarutbildningen och i den praktiska undervisningen. Eftersom tidigare forskning i Finland mest gällt gymnasieelever, har vi i detta projekt velat fokusera på den tidigaste fasen i inlärningsprocessen, d.v.s. utvecklingen under årskurserna 7 – 9. Dessutom har vi undersökt den andra ändan i inlärningsprocessen, d.v.s. inläringen och de grammatiska kunskaperna hos studerande på högskolenivå.

Projektet har haft två vetenskapliga syften, av vilka det första har varit att undersöka hur de grammatiska strukturerna utvecklas under den tidigaste fasen av inläringen av svenska som främmande språk. Svenskt inlärarspråk har undersökts också i Sverige, men där har informanterna i regel haft andra modersmål än finska och inläringen har skett i målspråksmiljö och till en stor del informellt. I Finland tillägnar sig de finska eleverna svenska genom formell undervisning i en miljö där de i allmänhet inte använder svenska i kommunikation utanför svensklektionerna. Kontakten med svenskan är därmed mycket begränsad, i allmänhet bara två timmar i veckan.

Det andra vetenskapliga syftet har varit att ge ett vägande bidrag till teoriutvecklingen kring andraspråksinläringen, i synnerhet vad gäller tillägnandet av grammatiska strukturer.

Projektets mål har varit att besvara följande övergripande frågor:

1. I vilken ordningsföljd tillägnar sig finska inlärare de centrala grammatiska strukturerna i svenskan? Vilka strukturer förekommer tidigt i elevernas muntliga och skriftliga produktion, vilka dyker upp först senare och vilka gör det kanske aldrig?
2. Vilka strukturer är förhållandevis lätta och används oftast korrekt, vilka är svåra och uppvisar ofta avvikelser från målspråksnormen?
3. Hur väl behärskas de centrala grammatiska strukturerna i svenskan i slutet av grundskolan? Hur stor andel av beläggen är korrekta i elevernas muntliga resp. skriftliga produktion, och hur stor är den individuella variationen?

4. Hur kan utvecklingsgången förklaras? Följer inläringen den ordningsföljd som förutsätts i den s.k. processbarhetsteorin? Vilka andra faktorer kan förklara det faktum att vissa strukturer är lättare att tillägna sig än andra?
5. Vilken betydelse har deklarativ grammatisk kunskap, d.v.s. förmågan att förklara grammatiska företeelser med hjälp av explicita regler, för den praktiska kompetensen i muntlig och skriftlig kommunikation?
6. Vilka grammatiska strukturer i svenskan måste man behärska för att kunna kommunicera på svenska?

Den teoretiska referensramen för projektet utgörs av nyare teorier om andraspråksinläring, i synnerhet teorier som syftar till att förklara varför vissa strukturer är lättare än andra att tillägna sig och därför oftare används rätt och kanske även tillägnas tidigare än andra. Följande teorier har visat sig ha betydelse för vårt projekt:

1. Processbarhetsteorin (eng. processability theory, PT) är en kognitiv teori som förklarar inlärningsordningen mellan vissa grammatiska fenomen utgående från strukturernas processbarhet.
2. Transferteorin innebär att strukturer som avviker från eller saknas i modersmålet är svårare att tillägna sig än sådana som har en likadan motsvarighet i modersmålet. Också skillnader mellan målspråket och tidigare inlärd främmande språk kan medföra problem vid inläringen.
3. Strukturernas relativa frekvens i det språkliga inflödet (s.k. "inputfrekvens") och deras formella komplexitet har antagits ha relevans för inlärningsordningen.
4. Enligt en kognitiv inläringsteori kan deklarativ (explicit) kunskap automatiseras och förvandlas till procedural kunskap genom övning.
5. Enligt en teori som har sitt ursprung i barnets modersmålsinläring används grammatiska strukturer ofta först i oanalyserade sekvenser ("formulaic sequences"), som inlärs som helheter och hämtas från minnet som helheter.

Material

Karakteristiskt för projektets arbete har varit att forskarna till en stor del arbetat utgående från ett gemensamt språkmaterial. Materialet och metoderna för insamlingen beskrivs utförligt i en artikel som forskarna skrivit tillsammans och som publicerats i en elektronisk festskrift (se <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/43995/festskrift-sundman.pdf?sequence=1>).

Allt skriftligt material har renskrivits och det muntliga materialet har transkriberats. En stor del av materialet har bedömts på CEFR-skalan (den finländska versionen av den europeiska referensramens nivåskala för språkfärdigheter).

Under projektets gång visade det sig nödvändigt att jämföra elevernas produktion med de texter som ingår i deras läromedel. Läromedelstexterna har därför skrivits ut som Word-filer, som tillåter bl.a. sökningar med konkordansprogram.

Eftersom det muntliga material som samlades in vid projektet var betydligt mer begränsat än det skriftliga, kompletterades det med ett material som vi fick låna från Utbildningsstyrelsen. Inspelningarna utgör en del av de test som ingick i en omfattande kartläggning av färdigheterna i slutet av årskurs 9 (se Tuokko 2008). Inspelningarna har transkriberats inom projektet. Hela materialet har bedömts på CEFR-skalan genom Utbildningsstyrelsens försorg.

Projektets grundskolematerial är unikt i flera avseenden. Det är det mest omfattande i sitt slag som någonsin insamlats i Finland. Det är också ovanligt att samma informanter följts upp under en längre tidsperiod. Dessutom omfattar materialet både skriftlig och muntlig produktion och både skriftliga och muntliga test.

Materialet (med undantag för det muntliga materialet från Utbildningsstyrelsen) kommer att förvaras i elektronisk form i SLS:s forskningsarkiv och därmed bli tillgängligt även för andra forskare.

Projektmöten och öppna seminarier

Forskargruppen har samlats till regelbundna projektmöten två gånger per kalenderår. Förutom de anställda forskarna och projektledaren Marketta Sundman har prof. Matti Rahkonen från Jyväskylä universitet deltagit i dessa möten. Han har bistått projektmedlemmarna i synnerhet i datatekniska och statistiska frågor. Projektmöten har hållits enligt följande: i augusti 2007 på SLS, i september 2007 i Jyväskylä, i februari 2008 i samband med startseminariet i Helsingfors, i augusti 2008 i Åbo, i februari 2009 i Jyväskylä, i juni 2009 i Köpenhamn i samband med Nordand-konferensen i Danmark, i mars 2010 i Jyväskylä och i augusti 2010 i Nådendal. På de första mötena planerades först och främst materialinsamlingen, på de senare t.ex. statistiska metoder och andra analysmetoder. Även texter skrivna av projektmedlemmarna har diskuterats på dessa möten.

Projektet har anordnat tre seminarier som har varit öppna för alla intresserade. Startseminariet hölls 22.2.2008 på SLS. Inbjudna föredrag hölls av prof. Björn Hammarberg från Stockholm, prof. Gisela Håkansson från Lund, prof. Hanna Lehti-Eklund från Helsingfors och prof. Maisa Martin från Jyväskylä. Dessutom hölls föredrag av Marketta Sundman och Matti Rahkonen. 1.6.2009 anordnade projektet i samarbete med Nordica vid HU ett öppet seminarium med rubriken "Mot kommunikativ kompetens i svenska". Förutom föredrag av projektmedlemmarna och av representanter för Nordica hölls ett inbjudet föredrag av FD Maria Eklund Heinonen från Uppsala universitet. Slutseminariet hölls 11.2.2011 på SLS med föredrag av samtliga anställda projektmedlemmar. Dessutom hölls ett inbjudet föredrag av professor Catrin Norrby från Stockholms universitet. Som helhet gav seminariet en god överblick över de forskningsfrågor som varit aktuella inom projektet, de material och metoder som använts och de resultat som projektet hittills har gett. Seminariet samlade en ovanligt stor och intresserad publik.

Översikt över de viktigaste resultaten

De viktigaste resultaten av de olika delprojekten framgår av de slutrapporter som lämnats in av de anställda forskarna. Anne-Maj Åberg fortsätter dock efter sin föräldradledighet som projektforskare vid SLS i tre månader hösten 2011 och lämnar in sin slutrapport i slutet av 2011.

Eeva-Liisa Järvinen

Järvinens forskningsprojekt har rubriken *Species och artikelbruk i finskspråkiga grundskolelevers inlärsvenska. En longitudinell undersökning i årskurserna 7 – 9*. Undersökningen visar vilka typer av speciesstrukturer eleverna använder mest resp. minst och vilka av dem som behärskas bäst och vilka som är svårast. Undersökningen har visat att strukturer som varken innehåller ändelser eller artiklar är lättast att använda korrekt. Sådana är substantiv i obestämd form pluralis (typen *bilar*) och obestämd form singularis i samband med possessivt pronomen (typen *min bil*). Nakna substantiv, d.v.s. substantiv i singularis utan artikel, används också i allmänhet korrekt (typen *åka bil*). Samtliga typer har hög frekvens i elevernas uppsatser. Den lägsta frekvensen i elevernas produktion har bestämd form pluralis (typen *bilarna*). Strukturer med possessivt pronomen (typen *min*) är frekventa och oftast korrekt bildade, medan strukturer med genitivattribut (t.ex. *pappas bil*) är svårare; där överanvänds ofta bestämd form (d.v.s. **pappas bilen*). Strukturer med adjektivattribut (typen *en ny bil*) är sällsynta i elevernas produktion, och där är olika formfel vanliga. Också strukturer med ett definit pronomen som kräver obestämd form (typen *samma bil*) konstrueras ofta fel (**samma bilen*).

Ett viktigt resultat är att det inte sker någon nämndvärd utveckling mellan årskurserna 7 och 9 vad gäller de olika formernas korrekthet: samma strukturer som tenderar att användas korrekt i årskurs 9 (i den sista uppsatsen) behärskas ungefär lika väl redan i slutet av årskurs 7. Å andra sidan är samma strukturer som är svåra i årskurs 7 fortfarande svåra i årskurs 9. Vissa strukturer är alltså inherent svåra för finska inlärare medan andra är lätta att använda korrekt. Ju fler element strukturen innehåller, d.v.s. hur mer komplex den är, desto svårare är den att använda korrekt. Också strukturens frekvens i det språkliga inflödet har betydelse. Ett generellt resultat är att formfel är betydligt vanligare än egentliga speciesfel.

Marika Paavilainen

Paavilainens licentiatavhandling, som blev färdig sommaren 2010, har rubriken *Inlärnin g av svenskans morfologi, adjektivkongruens och negationens placering hos finskspråkiga högstadi eelever*. Undersökningen anknyter till processbarhetsteorin och går ut på att testa om finska elever följer den utvecklingsgång som förutsätts i PT-teorin och som man har kunnat konstatera hos inlärare av svenska som andraspråk i Sverige. Den planerade doktorsavhandlingen har arbetsrubriken *Processbarhet och L2-svenska på högstadiet i grundskolan – inlärnin g och behärsknin g av ett antal morfologiska och syntaktiska PT-variabler*.

De viktigaste resultaten i licentiatavhandlingen är följande: Av verbformerna var infinitiven i samband med modala hjälpverb lättast och oftast rätt (*Flickan kan cykla*). Nästbäst klarade eleverna av att använda korrekta supinumformer, och svårast var att producera målspråksenliga presensformer. Om även icke-målspråksenliga presensformer accepteras (t.ex. *skriv ar*), får man en utvecklingsgång där presens (och preteritum) inlärs före supinum. Av adjektivets former var utrum singularis lättast och oftast rätt (*en brun hund / hunden är brun*), nästbäst behärskades adjektivets a-form (*gröna bilar / bilarna är gröna*), medan neutrumformen var svårast att använda korrekt (*ett rött bord / bordet är rött*). Någon statistiskt signifikant skillnad mellan adjektiv som attribut resp. som predikativ kunde inte konstateras. Implikationell skalning visade att utvecklingsgången är utrum < pluralis < neutrum. Numeruskongruensen inlärs före genuskongruensen, kanske därför att den uppbär en semantisk distinktion; den har också motsvarighet i finskan. Satsnegationen *inte* placerades betydligt oftare rätt i huvudsatser än i bisatser. I huvudsatser var placeringen oftare korrekt vid verbkedjor (*Flickan kan inte simma*) än vid enkla predikat (*Flickan simmar inte*). I bisatser var det tvärtom: negationen placerades oftare rätt vid enkla predikat (*att flickan inte simmar*) än vid verbkedjor (*att flickan inte kan simma*). Också typen **Flickan kan simma inte, *flickan som kan simma inte* förekom i materialet.

Anne-Maj Åberg

Arbetsrubriken för Åbergs doktorsavhandling är *Utvecklingen av den deklarativa och den procedurala grammatiska kompetensen hos finska universitetsstuderande under en kurs med explicit grammatikundervisning*. Hon kommer att avgränsa ämnet till att gälla kunskaperna om svenskans ordföljd. Undersökningen är longitudinell i och med att hon visar hur universitetsstuderandenas kunskaper utvecklas under en sju veckors intensivkurs i grammatik och hur väl kursdeltagarna behärskar ordföljden ett halvt år efter avslutad kurs.

Undersökningen har visat att explicit grammatikundervisning har positiv effekt och att vuxna inlärare kan tillämpa grammatisk information både i en kontrollerad testsituation och i fri produktion. Kursdeltagarnas prestation utvecklades i medeltal positivt under kursen både vad gäller förmågan att korrigera felaktiga meningar (= meningar med olika typer felaktig ordföljd) och att ange en grammatisk regel som förklarar korrigeringen. Den procedurala kompetensen, d.v.s. förmågan att korrigera en felaktig struktur, var både i början och i slutet av kursen klart mycket bättre än den deklarativa kompetensen, d.v.s. förmågan att förklara korrigeringen med en grammatisk regel. En preliminär analys av studerandenas skriftliga produktion visade att bruket av omvänd ordföljd (typen

Nu regnar det, jfr *Det regnar nu*) ökade i frekvens under kursen och att även korrekthetsprocenten steg. Frekvensen av bisatser med satsnegation (typen *att det inte regnar*) var rätt låg i uppsatserna i början av kursen, och i de flesta fall hade negationen placerats fel (typen **att det regnar inte*). I slutet av kursen användes ordföljdstypen lite oftare och negationen placerades något oftare rätt, men 59 % av bisatserna hade fortfarande felaktig ordföljd. Den svenska bisatsordföljden ser alltså inte ut att automatiseras ens hos rätt avancerade finska inlärare.

Sinikka Lahtinen

Lahtinens forskning inom projektet handlade om två teman: a) Tvärspråkligt inflytande i finska grundskoleelevers svenska och b) Utveckling i bruket av verb hos finska grundskoleelever. I det första projektet undersökte hon s.k. L3-transfer, nämligen (främst) engelskans inflytande på grundskoleelevernas svenska i skriftlig produktion. Den andra undersökningen har hon gjort delvis tillsammans med Marika Paavilainen. Deras syfte har varit att undersöka användningen och behärsningen av olika verbformer i muntliga och skriftliga test och i fri muntlig och skriftlig produktion. Syftet är att undersöka om utvecklingen följer PT-hierarkin och om utvecklingsgången är likadan i olika typer av data.

Den första undersökningen visade att lexikalisk transfer från engelska är mycket vanlig i grundskoleelevers skriftliga produktion. Morfologisk transfer, d.v.s. överföring av böjningsändelser, är däremot sällsynt. Det rätt starka engelska inflytandet kan förklaras med att engelska var det första främmande språket för de undersökta eleverna och att det finns stora språkliga likheter mellan engelska och svenska. Även ord och uttryck från förstaspråket och andra inlärd språk används i elevtexterna. Dessa lån markeras ibland typografiskt genom bruk av parentes eller understrykning.

Studien av verbmorfologin i muntliga resp. skriftliga data visade att presensformen (typen *tittar*) behärskades bättre i uppsatser än i muntliga och skriftliga test. Perfektformer (typen *har tittat*) förekom rätt sällan i uppsatserna och de innehöll ofta fel. I både testen och i uppsatserna användes infinitiv ofta i stället för presens. Däremot var det sällsynt att preteritumformen (typen *tittade*) ersattes med infinitiv. För flera av eleverna verkar infinitiven (typen *titta*) vara en grundform som de överanvänder i stället för andra former. Den korrekta strukturen hjälpverb + infinitiv (typen *vill titta*) kan således hos en del av inlärarna vara en "pseudokorrekt" form.

Marketta Sundman

Sundmans forskning inom projektet har handlat om två teman: a) Helhetsinlärd uttryck i finska grundskoleelevers inläraresvenska och b) Grammatiska strukturer och kommunikativ kompetens. Den första undersökningen handlar om vilken betydelse oanalyserade ordsekvenser och ordformer ("helsekvenser", eng. "formulaic sequences") har vid tillägnandet av svenskans grammatik på nybörjarnivå. Det andra delprojektet går ut på att utreda vilka grammatiska strukturer som är nödvändiga att behärska för att man ska kunna uttrycka sig begripligt på svenska.

En pilotstudie av helsekvenserna i uppsatsmaterialet visade att eleverna i stor utsträckning bygger sina texter på ordsekvenser och former som de lärt sig "utantill" genom det språkliga inflödet, i första hand genom texterna och övningarna i deras läromedel. Detta gäller i alla tre årskurserna, även om självständigt konstruerade, s.k. kreativa strukturer, förekommer oftare i de senare uppsatserna. Helhetsinlärd sekvenser är oftast grammatiskt och lexikaliskt korrekt formulerade, medan kreativa strukturer tenderar att innehålla mera fel. En analys av verbformerna i uppsatserna visade att mycket högfrekventa former alltid var korrekt bildade (t.ex. *är, har, heter, bor, tittar*), medan formfel var vanliga i mindre frekventa verb. Den första konjugationen med ändelsen *-ar*, som är den mest frekventa i svenskan, överanvändes i uppsatserna. Så gott som alla fel böjda verb hade fått ändelsen *-ar* i stället för *-er*, medan det motsatta inte förekom.

En analys av de grammatiska felens kommunikativa betydelse i uppsatsmaterialet visade att flera av de grammatiska strukturer som ägnas mycket uppmärksamhet i skolundervisningen inte har

någon betydelse för begripligheten. Detta gäller t.ex. adjektivets genuskongruens, omvänd ordföljd och satsnegationens placering i bisatser. Dessa strukturer hör också till dem som enligt PT-teorin tillägnas relativt sent.

Som helhet kan projektet redan nu anses ha uppnått en stor del av de mål som sattes upp i projektansökan. Å andra sidan har nya frågor dykt upp, som t.ex. vilka grammatiska strukturer som behärskas på de olika CEFR-nivåerna. Vårt syfte är att besvara denna fråga senare. Marika Paavilainen planerar att slutföra sitt projekt i en doktorsavhandling. Eeva-Liisa Järvinen har skrivit den första versionen av avhandlingstexten och planerar att disputeras år 2012, och Anne-Maj Åberg planerar att fortsätta med avhandlingsprojektet när hon återupptar arbetet efter sin föräldraledighet. Både Marketta Sundman och Sinikka Lahtinen har planer på fortsatt forskning utgående från projektets material.

Föredrag

I anslutning till projektet har följande föredrag hittills hållits av forskarna:

Eeva-Liisa Järvinen

- 1) *Miksi ruotsin kielen määräisyyden ilmaiseminen on suomalaisille vaikeaa?* AFinLas höstsymposium, Kouvola, november 2007
- 2) *Species och artikelbruk i finskspråkiga grundskolelevers inläraarsvenska*. Svenskan i Finland 11, Åbo, maj 2008
- 3) *"Helt random"? Val av species och bestämdhetsform i ett test för finska grundskolelever*. Svenskans beskrivning 30, Stockholm, oktober 2008
- 4) *Määräisyys ja artikkelien käyttö suomenkielisten peruskoululaisten ruotsin kielessä*. Langnet-konferens, Helsingfors, januari 2009
- 5) *Species och artikelbruk i finskspråkiga grundskolelevers skriftliga inläraarsvenska*. Seminariet "Mot kommunikativ kompetens i svenska", Svenska Litteratursällskapet i Finland, juni 2009
- 6) *Species och artikelbruk i finskspråkiga grundskolelevers inläraarsvenska*. Nordens språk som andraspråk 9, Helsingør, Danmark, juni 2009
- 7) *När ska man ha bestämd form?* Svensklärarnas sommarkurs, Hanaholmen, augusti 2009
- 8) *Species och artikelbruk i finskspråkiga grundskolelevers skriftliga inläraarsvenska*. Kieliaineiden tutkijaseminaari, Åbo universitet, september 2010

Marika Paavilainen

- 1) Nordand 8, 10–12.5.2007, Helsingfors: *Brun skärp, gul hår och grön gummistövlar* – adjektivkongruens hos elever i åk 7 (med Sinikka Lahtinen)
- 2) Forskarträff, 7.11.2007, SLS, Helsingfors: *I vilken ordningsföljd lär sig finska skolelever svenskans strukturer?*
- 3) Startseminariet, 22.2.2008, SLS, Helsingfors: *På väg mot kommunikativ kompetens – Forskningsmaterialet* (med Eeva-Liisa Järvinen och Anne-Maj Åberg)
- 4) Kielentutkimuksen XI kevätkoulu, Jyväskylän yliopiston kielten laitos, 17-18.4.2008, Jyväskylä: *Ruotsin kielen rakenteiden oppiminen yläkoulun aikana – testit kielentutkimuksen työkaluna*
- 5) Svenskan i Finland 11, 16–17.5.2008, Åbo: *Negationens placering i finskspråkiga högstadielävers inläraarsvenska*.
- 6) Institutionen för nordiska språk, Tammerfors universitet, 25.9.2008: *Att undersöka finska skolelevers inläring av svenska* (föreläsning tillsammans med Sinikka Lahtinen)

- 7) Svenskans beskrivning 30, 10–11.10.2008, Stockholm: *Jag fick pojken som kan spela fotboll inte - Negationens placering i finskspråkiga högstadielevs inlärsvenska.*
- 8) Högre seminarium, Jyväskylä yliopiston kielten laitos, 16.10.2008: *Jag fick pojken som kan spela fotboll inte - Om forskningsprojektet På väg mot kommunikativ kompetens och om negationens placering i högstadielevernas inlärsvenska*
- 9) Paderborn Universität, 21-23.4.2009, Paderborn, Tyskland: 1) Universitatsstudium in Finnland, 2) *Ich kriegte eine Karte mit einem Junge, der spielen kann nicht – Processability Theory und L2-Schwedisch*, 3) *Finnische Schule und Fremdsprachenunterricht*
- 10) Seminariet ”Mot kommunikativ kompetens i svenska”, SLS, 1.6.2009: *Verbbjning hos finska högstadielever i muntlig och skriftlig produktion.*
- 11) Nordand 9, 11-13.6.2009, Helsingør, Danmark: *Verbbjning hos finska högstadielever i muntlig och skriftlig produktion (med Sinikka Lahtinen)*
- 12) Svensklärarnas sommarkurs på Hanaholmen, 3.8.2009: *Hur utvecklas negationens placering på högstadiet?*
- 13) Svensklärarnas sommarkurs på Hanaholmen, 3.8.2010: *Vad händer med verb- och adjektivbjiing i muntliga testsituationer?*

Anne-Maj Åberg

- 1) *Grammatikregler – Hjälper de?* Forskardag, SLS, 2007
- 2) *På väg mot kommunikativ kompetens – Forskningsmaterial.* Projektets startseminarium, SLS, 2008
- 3) *Relationen mellan deklarativ och procedural kunskap i svensk grammatik hos finska inlare på universitetsnivå – Forskningsmaterialet.* Varskolan vid Jyväskylä universitet, 2008
- 4) *Svenskans beskrivning hos finska universitetsstuderande.* Svenskans beskrivning 30, Stockholm 2008
- 5) *Deklarativ och procedural kunskap på en intensivkurs i svensk grammatik för finska universitetsstuderande.* Seminariet ”Mot kommunikativ kompetens i svenska”, SLS, 2009
- 6) *Deklarativ och procedural kunskap på en intensivkurs i svensk grammatik för finska universitetsstuderande.* Nordens språk som andraspråk 9, Helsingør, 2009
- 7) *Grammatikinlringen på en intensivkurs i grammatik för universitetsstuderande.* Svensklärarnas sommarkurs, Hanaholmen, 2009

Sinikka Lahtinen

- 1) *Att undersöka finska skolelevs inläring av svenska*, Tammerfors 2008. (med Paavilainen)
- 2) *Min kompis plejar drums - engelskans inflytande på finska skolelevs svenska.* Svenskans beskrivning 30, Stockholm 2008
- 3) *Verbbjning hos högstadielever.* Högre seminarium i svenska vid Institutionen för språk, Jyväskylä universitet, 2009
- 4) *Verbbjning hos högstadielever.* Seminariet ”Mot kommunikativ kompetens i svenska”, SLS, Helsingfors 2009 (med Paavilainen)
- 5) *Verbbjning hos högstadielever.* Nordens språk som andraspråk 9, Helsingør 2009 (med Paavilainen)
- 6) *Att undersöka finska skolelevs inläring av svenska*, Åbo 2009
- 7) *Systematiskt bruk av inversion i skrift - en indikator på behärskning av verbformer i ett muntligt test?* Svenskans i Finland 12, Joensuu 2009 (med Paavilainen)

Marketta Sundman

- 1) AFinLa-konferensen i Kouvola, 2007: *På väg mot kommunikativ kompetens. Miten suomenkielinen koululainen omaksuu ruotsin kielioppia?*
- 2) Startseminariet 22.2.2008, SLS, Helsingfors: *Presentation av projektet*

- 3) Svenskan i Finland 16-17.5.2008 i Åbo: *Svensk grammatik för finska inlärare – presentation av ett nystartat projekt*
- 4) SLS-seminariet ”Mot kommunikativ kompetens i svenska” 1.6.2009 i Helsingfors: *Prepositionsbruk under utveckling*
- 5) Nordand i Helsingør, Danmark, 11-13.6.2009: *Prepositionsbruk under utveckling*
- 6) Svensklärarnas sommarkurs på Hanaholmen 3.8.2009: *Grammatiken och den kommunikativa kompetensen*
- 7) Språkbadslärdagarna i Åbo 26.10.2009: *Kommunikativ kompetens och språkriktighet*
- 8) SLS:s föreläsningsserie 22.10.2010 på SLS: *Svensk grammatik för finska elever – varför och hur?*
- 9) SLS:s jubileumsturné i Sverige, Umeå universitet 18.5.2010: *Helfraser som en strategi vid tillägnandet av svenskans struktur*
- 10) Svenskans beskrivning 31, Umeå universitet 20-21.5.2010: *Formelaktiga sekvenser i finska grundskolelevers skrivande*
- 11) Svensklärarnas sommarkurs på Hanaholmen 3.8.2010: *Helhetsinlärd sekvenser i finska grundskolelevers svenska*
- 12) Svensklärarnas sommarkurs på Hanaholmen 3.8.2010: *Grammatiken och den kommunikativa kompetensen: vad är nödvändigt att behärska – vad är mindre viktigt?*
- 13) SLS-seminarium i Åbo 24.8.2010: *Grammatiken och den kommunikativa kompetensen hos finska inlärare av svenska*
- 14) Kieliaineiden tutkijaseminaari 20.9.2010, Åbo universitet: *Mot kommunikativ kompetens: tillägnandet av svenskans struktur hos finska inlärare*

Artiklar (publicerade el. under utgivning, heltidsanställda forskare)

Gemensam artikel:

Paavilainen, M., Järvinen, E-L., Åberg, A-M., Lahtinen, S. & Rahkonen, M. 2009. *Vägar att undersöka svenskan hos finska inlärare - datainsamling i ett forskningsprojekt*. I: Berg, K. M., Borg, K., Ingman, E., Sandelin, M. & Åberg, A-M. (red.): *En färd i språket*. Festskrift till Marketta Sundman på 60-årsdagen den 12 mars 2009. Åbo: Åbo universitet, s. 144-158.

<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/43995/festskrift-sundman.pdf?sequence=1>

Eeva-Liisa Järvinen

- 1) *Varför är det så svårt för finnar att uttrycka bestämdhet i svenskan?* I: AFinLas årsbok 66, 2008
- 2) *Ruotsin kielen määräiset muodot suomenkielisten 9-luokkalaisten teksteissä*. I: *Tempus* 3/2008
- 3) *”Randomilla menee” – vai meneekö?* Peruskoululaisten kielitiedon ja kielitaidon suhde ruotsin monivalintatestissä. I: *Tempus* 4/2009
- 4) *Val av species och bestämdhetsform i ett test för finska grundskolelever*. I: *Svenskans beskrivning* 30, 2010

Marika Paavilainen

- 1) *Negationens placering i finskspråkiga högstadielärover inläroarsvenska*. I: Collin, L. & Haapamäki, S. (red.): *Svenskan i Finland* 11, Åbo Akademi, s. 134–144. 2009
- 2) *Jag fick en pojke som kan spela inte. Om negationens placering i finskspråkiga elever inläroarsvenska*. I: *Svenskans beskrivning* 30, Stockholms universitet, s. 260–270. 2010
- 3) *Hur lär sig finska elever svenskans strukturer? En studie av verbmorfologi, adjektivkongruens och negationens placering*. I: *Källan* 2/2010. Svenska litteratursällskapet i Finland, s. 45–47. 2010

4) *Inläring av svenskans verbmorfologi, adjektivkongruens och negationens placering hos finskspråkiga högstadieelever*. Licentiatavhandling. Jyväskylän yliopiston kielten laitos. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201011083066>. 2010

Anne-Maj Åberg

1) *Kielioppitiedosta kielioppitaitoon?* I: Majjala, M., Hulkko, T. & Honka, J. (red.): Näkökulmia kielen oppimisen käytäntöihin. Perspectives on Language Learning in Practice. Turun yliopiston kielikeskus 30 vuotta. University of Turku Language Centre 30-year Celebration. Åbo: Åbo universitet, s. 49-61.

<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/45100/Nakokulmia15052009.pdf?sequence=1>. 2009

2) Berg, K. M., Borg, K., Ingman, E., Sandelin, M. & Åberg, A-M. (red.) 2009: *En färd i språket. Festskrift till Marketta Sundman på 60-årsdagen den 12 mars 2009*. Åbo: Åbo universitet.

<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/43995/festskrift-sundman.pdf?sequence=1>

3) *Svenskans ordföljd hos finska universitetsstuderande. Deklarativ och procedural kunskap om ordföljden*. I: Svenskans beskrivning 30, Stockholms universitet, s. 368 -377. 2010

Sinikka Lahtinen

1) *"Min kompis plejar drums". Engelskans inflytande på finska högstadieelevers svenska*. I: Svenskans beskrivning 30, Stockholms universitet, s. 177-186. 2010

2) *"Jag musiikki maku go laidasta laitaan" - koodinvaihto yläkoululaisten ruotsin kirjoitelmissa*. AFinLA yearbook, elektronisk nätpublikation. <http://ojs.tsv.fi/index.php/afinla>, s. 47-60. 2010

3) *Systematiskt bruk av inversion i skrift - en indikator på behärskning av verbformer i ett muntligt test?* Utkommer i: Svenskan i Finland 12, Joensuu.

Marketta Sundman

1) *På väg mot kommunikativ kompetens i svenska. Projektbeskrivning*. I: Källan 1/2008: 27 – 29.

2) *Mot kommunikativ kompetens i svenska*. I: Språkbruk 2/2009, s. 4 – 9.

3) *Grammatisk kunskap och kommunikativ kompetens: vilken roll spelar generella regler och helhetsinlärda fraser?* I: Poppis (Svensklärarna i Finland rf:s medlemstidning) 2/2010, s. 8 – 9

4) *Svenskämnet i kris?* I: Källan, jubileumsnummer 2010, s. 85. 2010

5) *Helsekvenser i finska grundskoleelevers skrivande*. Utkommer i: Svenskans beskrivning 31, Umeå universitet

Artikel under arbete:

Lahtinen, S. & Paavilainen, M: Verbformer i olika typer av data hos finska högstadieelever

Åbo den 31 januari 2011

Marketta Sundman, projektledare